Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

О889

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи
_____ к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Intellectual capital

рівень вищої освіти	*другий* (*магістерський*)
тип дисципліни	*вибіркова*
мова викладання	*українська*

Херсон – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузей знань: 12 «Інформаційні технології»; 13 «Механічна інженерія»; 14 «Електрична інженерія»; 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»;

- спеціальностей: 122 «Комп'ютерні науки»; 132 «Матеріалознавство»; 135 «Суднобудування»; 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 142 «Енергетичне машинобудування»; 144 «Теплоенергетика»; 174 «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»;

- освітніх програм: «Інформаційні управляючі системи та технології»; «Інжиніринг зварювання та споріднених процесів»; «Суднові енергетичні установки та устаткування»; «Експлуатація, випробування та монтаж суднових енергетичних установок»; «Кораблі та океанотехніка»; «Суднокорпусобудування»; «Судноремонт та технічне обслуговування флоту»; «Яхтинг, малі судна та водний туризм»; «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»; «Експлуатація суднових автоматизованих систем»; «Двигуни внутрішнього згоряння»; «Холодильні машини і установки та системи кондиціювання»; «Експлуатація суднових холодильних установок і систем кондиціонування»; «Теплоенергетика»; «Енергетичний менеджмент»; «Автоматизоване управління судновими енергетичними установками».

«15» листопада 2023 року. – 18 с.

Розробник: Руснак А.В., доктор екон. наук, професор, професор кафедри економіки

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри _____ А.В. Руснак

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК _____ О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2023

ЗМІСТ

Вступ …… 4
1. Опис навчальної дисципліни……..…… 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни……. 6
3. Передумови для вивчення дисципліни…….. 6
4. Очікувані результати навчання…….. 6
5. Програма навчальної дисципліни……..…… 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування …..……... 12
7. Форми поточного та підсумкового контролю…….. 13
8. Критерії оцінювання результатів навчання…….. 15
9. Засоби навчання……... 15
10. Рекомендовані джерела інформації ……... 15
Додаток……... 17

ВСТУП

Анотація

Програмою навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» передбачено формування у здобувачів вищої освіти системи знань з теорії інтелектуального капіталу, закономірностей його функціонування на макро- і мікрорівнях як теоретичної основи економічної політики і розвитку підприємства.

У дисципліні «Інтелектуальний капітал» висвітлюються питання еволюції, класифікацій, джерел та процесів створення, організаційної та інформаційно- технологічної інфраструктури, захисту, охорони та комерціалізації прав на об’єкти інтелектуального капіталу.

Знання та практичні навички, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал», можуть бути також успішно використані при виконанні кваліфікаційної роботи, а головне – у подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, нематеріальні активи, управління знаннями, інтелектуальна праця, інтелектуальна власність.

Annotation

The program of the educational discipline "Intellectual capital" provides for the formation of a system of knowledge on the theory of intellectual capital, the laws of its functioning at the macro- and micro-levels as a theoretical basis for economic policy and enterprise development in students of higher education.

The discipline "Intellectual capital" highlights issues of evolution, classifications, sources and processes of creation, organizational and information technology infrastructure, protection, protection and commercialization of rights to objects of intellectual capital.

Knowledge and practical skills acquired during the study of the educational discipline "Intellectual capital" can also be successfully used when performing qualification work, and most importantly – in further professional activity.

Keywords: intellectual capital, intangible assets, knowledge management, intellectual work, intellectual property.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4,0</td><td rowspan="3">Галузі знань:
12 «Інформаційні технології»;
13 «Механічна інженерія»; 14 «Електрична інженерія»; 17 «Електроніка, автоматизація та електронні комунікації»</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РНПД на сайті ХННІ НУК:
http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/b-software-ingineering.html;
http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/Electricity-electronics-and-electrical-engineering.html;
http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/engineering-sector.html;
http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/thermal-power-m.html;
http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/m-automation-and-computer-integrated-technologies-m.html</td><td rowspan="8">Спеціальності:
122 «Комп’ютерні науки»;
132 «Матеріалознавство»;
135 «Суднобудування»;
141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»; 142 «Енергетичне машинобудування»;
144 «Теплоенергетика»;
174 «Автоматизація, комп’ютерно-інтегровані технології та робототехніка»

Освітні програми:
«Інформаційні управляючі системи та технології»; «Інжиніринг зварювання та споріднених процесів»; «Суднові енергетичні установки та устаткування»; «Експлуатація, випробування та монтаж суднових енергетичних установок»; «Кораблі та океанотехніка»; «Суднокорпусобудування»; «Судноремонт та технічне обслуговування флоту»; «Яхтинг, малі судна та водний туризм»; «Електромеханічні системи автоматизації та електропривод»; «Експлуатація суднових автоматизованих систем»; «Двигуни внутрішнього згоряння»; «Холодильні машини і установки та системи кондиціювання»; «Експлуатація суднових холодильних установок і систем кондиціонування»; «Теплоенергетика»; «Енергетичний менеджмент»; «Автоматизоване управління судновими енергетичними установками»</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td colspan="2">1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>15 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
- Немає</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин - 120</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3

самостійної роботи студента – 5.</td><td rowspan="5">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>75 год.</td><td>104 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: - год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальний капітал» є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- розуміння сутності та змісту інтелектуального капіталу, механізму його формування, розвитку та оцінки в організації, а також вироблення системи професійних компетентностей щодо використання набутих знань із дотриманням принципів наукової етики.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліна «Практикум з іншомовного спрямування».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб’єктами економічної діяльності;
- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;
- усвідомлювати вплив інтелектуального капіталу на життєздатність організації;
- діагностувати, аналізувати, формувати і розвивати інтелектуальний капітал підприємства.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1
Теоретичні основи та практика формування і розвитку інтелектуального капіталу підприємства

Тема 1. Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань.

Тенденції розвитку світової економіки. Сутність та характерні ознаки постіндустріального суспільства. Інформатизація суспільства. Економіка знань черговий етап розвитку суспільства. Вимоги нової економіки: знання та інновації. Інтелектуальний капітал як домінуючий ресурс економіки знань. Людський капітал – базове джерело ресурсів розвитку організації. Інтелектуальна складова ефективної діяльності і конкурентоспроможності організації.

Джерела інформації: [1, с. 6-58], [3, с. 10-68], [9, с. 13-28].

Тема 2. Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства.

Економічна сутність капіталу та його інтелектуальної складової. Поняття інтелектуального капіталу та його еволюція. Знання як основа інтелектуального капіталу. Інтелектуальна діяльність, інтелектуальна власність та інтелектуальний капітал. Інтелектуальний потенціал підприємства. Види, класифікація інтелектуального капіталу. Структура інтелектуального капіталу та його елементи. Людський, соціальний, структурний капітали підприємства та їх взаємозв’язок.

Джерела інформації: [1, с. 58-83], [2, с. 34-47], [3, с. 71-130], [4, с. 7-21], [7, с. 9-41].

Тема 3. Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства.

Етапи формування інтелектуального капіталу. Трансформація інтелектуального капіталу підприємства. Інтелектуальний продукт. Внутрішніфактори формування інтелектуального продукту підприємства. Зовнішні фактори формування інтелектуального потенціалу і продукту підприємства. Взаємозв’язок понять: нематеріальні активи, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал. Кругообіг та комерціалізація інтелектуального капіталу підприємства.

Джерела інформації: [1, с. 83-97], [3, с. 133-155], [8, с. 18-27].

Тема 4. Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства.

Наука і формування інтелектуального потенціалу виробничих підприємств. Роль системи освіти у трансфері знань і формуванні компетентностей фахівців підприємств. Роль закладів вищої освіти у трансфері досягнень науково-технічного прогресу. Форми освітніх

інвестицій в інтелектуальний капітал підприємства. Форми інвестицій підприємства у розвиток компетентностей робочих і фахівців. Проблеми оцінки і забезпечення віддачі (ефективності) інвестицій у знання працівників підприємства.

Джерела інформації: [3, с. 158-190].

Модуль 2
Вимірювання, оцінка та управління інтелектуальним капіталом підприємства

Тема 5. Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства.

Методичні підходи до оцінки інтелектуального капіталу. Витратний, експертний методи оцінки інтелектуального капіталу. Інтегральний показник вартості інтелектуального капіталу. Коефіцієнт Тобіна. Показники виміру і оцінки людського, соціального, структурного, ринкового капіталу підприємства. Оцінка вартості нематеріальних активів. Методології оцінки інтелектуального капіталу: ROA, MCM, DICM, SC, MS.

Джерела інформації: [3, с. 192-237], [7 с. 81-106].

Тема 6. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Процес управління інтелектуальним капіталом підприємства та принципи його організації. Алгоритм процесу управління. Мета управління. Функції управління. Моделі управління. Підходи до організації управління інтелектуальним капіталом: традиційний, кооперації, інтеграції. Технології управління. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства як складова (елемент) загального механізму управління підприємством, його структура і підсистеми. Критерії і показники ефективності інтелектуальної діяльності працівників підприємства. Показники ефективності інтелектуальної діяльності у підрозділах підприємства.

Джерела інформації: [1, с. 97-168], [3, с. 238-334].

Тема 7. Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства.

Стратегії розвитку інтелектуального капіталу підприємства та їх характеристика. Стратегія взаємодії людського, соціального, структурного та споживчого капіталу підприємства. Система цілей управління інтелектуальним капіталом. Напрямки розвитку і розробка заходів щодо удосконалення управління інтелектуальним капіталом підприємства. Методи бальної, експертної оцінки, соціологічного опитування при визначенні напрямів удосконалення управління. Організація пошуку резервів виробництва з метою підвищення ефективності діяльності і конкурентоздатності підприємства. Форми участі працівників у пошуку резервів виробництва. Оцінювання і вибір альтернатив у вирішенні проблем розвитку виробництва. Мета і показники ефективності стратегії розвитку

інтелектуального капіталу підприємства.

Джерела інформації: [1, с. 177-187], [3, с. 297-347], [7, с. 210-233].

Тема 8. Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства.

Захист інтелектуального капіталу як складова безпеки підприємства. Поняття безпеки інтелектуального капіталу підприємства. Інформаційна безпека підприємства. Промислове шпигунство. Конкурентна розвідка і контррозвідка. Система патентного захисту виробництва. Методи і форми правового захисту інтелектуальної власності. Функції патентно-ліцензійної служби підприємства. Форми і вид власності на інтелектуальний капітал. Міжнародні акти та міжнародні організації в сфері охорони інтелектуальної власності.

Джерела інформації: [1, с. 196-202], [3, с. 350-377], [9, с. 272-299, 341-364].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Теоретичні основи та практика формування і розвитку інтелектуального капіталу підприємства								
Тема 1. Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань	15	4	1	10	15	2		13
Тема 2. Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Тема 3. Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Тема 4. Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Разом за змістовим модулем 1	**60**	**16**	**7**	**37**	**60**	**5**	**3**	**52**
Модуль 2. Вимірювання, оцінка та управління інтелектуальним капіталом підприємства								
Тема 5. Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Тема 6. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства	15	4	2	9	15	2		13
Тема 7. Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства	15	4	2	9	15	1	1	13
Тема 8. Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства	15	2	2	11	15	1	1	13
Разом за змістовим модулем 2	**60**	**14**	**8**	**38**	**60**	**5**	**3**	**52**
Усього годин	**120**	**30**	**15**	**75**	**120**	**10**	**6**	**104**

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань	1	
2	Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства	2	1
3	Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства	2	1
4	Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства	2	1
5	Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства	2	1
6	Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства	2	
7	Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства	2	1
8	Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства	2	1
Разом		**15**	**6**

5.3. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інтелектуалізація світового розвитку і сутність економіки знань	10	13
2	Теоретичні основи інтелектуального капіталу підприємства	9	13
3	Процеси створення і кругообіг інтелектуального капіталу підприємства	9	13
4	Роль системи вищої освіти у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства	9	13
5	Вимірювання та оцінка інтелектуального капіталу підприємства	9	13
6	Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства	9	13
7	Напрямки розвитку інтелектуального капіталу підприємства	9	13
8	Основи захисту інтелектуального капіталу підприємства	11	13
Разом		**75**	**104**

5.4. Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Норматив	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4	5
1	Підготовка до лекцій	1 год. на 1 лекцію	15	5
2	Підготовка до практичних робіт	підготовка до практичних занять – 1-2 год/ 1 заняття	15	6
3	Підготовка до екзамену	підготовка до контрольних заходів – 15 (30) год. на 1 захід	15	30
4	Підготовка до поточного модульного контролю		30	-
5	Підготовка реферату		-	33
6	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 годин на 1 роботу	-	30
Разом			**75**	**104**

Примітка. У дужках для заочної форми

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

для всіх видів занять:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної освіти;

для лекційних занять:

- лекція – усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;
- відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних занять:

- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання відповідно сформульованих завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- письмовий контроль результатів навчання;
- усні відповіді на практичних заняттях;
- поточні модульні контрольні роботи у формі тестування (тестовий контроль);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – ***40 балів***. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням балів поточних оцінок і модульного контролю набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою поточних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практична робота

Бал	Критерії оцінювання
5	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Застосовувалися коректні методи обробки отриманих результатів. У висновках проведена коректна інтерпретація результатів.
4	Робота виконана у встановлений термін. Здобувач вищої освіти виконує практичну роботу згідно з інструкцією, іноді після консультації Здобувач вищої освіти описує спостереження; в цілому правильно складає звіт та робить висновки.
3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, іноді після консультації викладача; описує спостереження; складає звіт, що містить неточності у висновках та помилки.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує практичне завдання під керівництвом викладача; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
0	Робота не виконувалася

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	14	12	11	9	8	6	5	3	2

7.2. Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	6 роб. × 5 балів = 30 балів	6 роб. × 5 балів = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	**60**	**60**

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
1	2
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти вільно орієнтується в матеріалах.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності.
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформлені роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки.
0	Роботу не виконано

Підсумковий контроль у формі заліку

Підсумковий контроль складається з тестування (1 тест на відповідність) та письмової відповіді на 2 контрольних питання.

Тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Письмова відповідь (1 питання – 15 балів**)**

Бал	Критерії оцінювання
15	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, дає вичерпну, повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
13	Здобувач вищої освіти орієнтується у матеріалі, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
10	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
8	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
5	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені питання, але не дає відповідає на додаткові.
0	Здобувач вищої освіти не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

№ змістового модуля і теми		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т3	Практична робота № 1	5	Практична робота № 4	5
	Т4	Практична робота № 2	5	Практична робота № 5	5
	Т5	Практична робота № 3	5	Практична робота № 6	5
ПМК		Тест № 1	15	-	-
ЗМ 2	Т6	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
	Т7	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
	Т8	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
	-	-	-	Контрольна робота	30
ПМК		Тест № 2	15	-	-
Підсумковий контроль		Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
		Тестування	10	Тестування	10
		Відповідь	30	Відповідь	30
Сума			**100**		**100**

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп’ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технологій (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Зеліско І.М., Пономаренко Г.Ю. Управління інтелектуальним капіталом підприємств: монографія. Київ, 2015. 280 с.

2. Ілляшенко С.М., Голишева Є.О., Колодка А.В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія. Суми: ТОВ «Триторія», 2017. 360 с.

3. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / А.М. Валюх, С. Гвожьджєвіч. Варшава, МІІ «Освіта-наука-Розвиток», 2016. 182 с.

4. Інтелектуальний капітал підприємства: навчальний посібник / М.А. Коваленко, А.В. Ломоносов, О.Е. Ломоносова, Г.О. Житченко. Херсон: Олді-плюс, 2019. 400с.

5. Семикіна М.В., Петіна О.М. Інтелектуальний бізнес: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання. Кіровоград: КНТУ, 2015. 141 с.

6. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: Галицький друкар, 2015. 280 с.

7. Собко О.М. Інтелектуальний капітал і креація вартості

підприємства: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 444 с.

8. Хілуха О.А., Кузьмін О.Є., Ліпич Л.Г. Управління інтелектуальним капіталом машинобудівних підприємств: теоретичні та прикладні положення: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 200 с.

9. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: підручник: 3-тє вид., перероб. та доп. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.

Допоміжна література

10. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: підручник. К.: Знання, 2006. 431 с.

11. Кендюхов О.В. Ефективне управління інтелектуальним капіталом: монографія. Донецьк: ДонУЕП, 2008. 359 с.

12. Коваленко М.А., Руснак А.В. Інтелектуальний капітал – пріоритетне джерело доходів підприємства. Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 1), March 12, 2021. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform. С. 10-12.

13. Україна у вимірі економіки знань: монографія. За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. К.: Основи, 2006. – 568 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України http://www.ukrstat.gov.ua.

2. Case Україна. Періодичні видання, економічний огляд. – Режим доступу: <case-ukraine.com.ua>.

3. Головний економічний журнал України. – Режим доступу: <economist.net.ua>.

4. Сайт журналу «Бізнес Інформ». – Режим доступу: <www.businessinform.net>.

5. Сайт журналу «Проблеми економіки». – Режим доступу: <www.problecon.com>.

6. Сайт журналу «Економіка розвитку». – Режим доступу: <www.ed.ksue.edu.ua>.

7. Сайт журналу «Економічна теорія». – Режим доступу: <http://www.etet.org.ua>.

8. Сайт журналу «Актуальні проблеми економіки». – Режим доступу: <eco-science.net>.

9. Офіційні видання Верховної Ради України. – Режим доступу: <obcom.net.ua>.

10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <www.nbuv.gov.ua>.

11. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. – Режим доступу: <http:// nuos.edu.ua>.

Розробник:
д.е.н., професор А.В. Руснак

Додаток

Питання для модульного контролюзнань

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Економічна сутність капіталу та його інтелектуальної складової.
2. Поняття інтелектуального капіталу та його еволюція.
3. Знання як основа інтелектуальногокапіталу.
4. Види, класифікація інтелектуального капіталу.
5. Структура інтелектуального капіталу та його елементи.
6. Людський, соціальний, структурний капітали підприємства та їх взаємозв'язок.
7. Етапи формування інтелектуального капіталу.
8. Трансформаціяінтелектуального капіталу підприємства.
9. Внутрішніфактори формування інтелектуального продукту підприємства.
10. Зовнішні фактори формування інтелектуального потенціалу і продукту підприємства.
11. Взаємозв'язок понять: нематеріальні активи, інтелектуальна власність, інтелектуальний капітал.
12. Кругообіг та комерціалізація інтелектуального капіталу підприємства.
13. Наука і формування інтелектуального потенціалу виробничих підприємств.
14. Роль системи освіти у трансфері знань і формуванні компетентностей фахівців підприємств.
15. Роль закладів вищої освіти у трансфері досягнень науково-технічного прогресу.
16. Форми освітніх інвестицій в інтелектуальний капітал підприємства.
17. Форми інвестицій підприємства у розвиток компетентностей робочих і фахівців.
18. Проблеми оцінки і забезпечення віддачі (ефективності) інвестицій у знання працівників підприємства.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Методичні підходи до оцінки інтелектуального капіталу.
2. Витратний, експертний методи оцінки інтелектуального капіталу.
3. Інтегральний показник вартості інтелектуального капіталу.
4. Коефіцієнт Тобіна.
5 Показники виміру і оцінки людського, соціального, структурного, ринкового капіталу підприємства.
6. Оцінка вартості нематеріальних активів.
7. Методології оцінки інтелектуального капіталу: ROA, MCM, DICM, SC, MS.
8. Процес управління інтелектуальним капіталом підприємства та

принципийого організації.

9. Алгоритм процесу управління інтелектуальним капіталом.

10. Мета управління інтелектуальним капіталом.

11. Функції управління інтелектуальним капіталом.

12. Моделі управління інтелектуальним капіталом.

13. Підходи до організації управління інтелектуальним капіталом: традиційний, кооперації, інтеграції.

14. Технології управління інтелектуальним капіталом.

15. Механізм управління інтелектуальним капіталом підприємства як складова (елемент) загального механізму управління підприємством, його структура і підсистеми.

16. Критерії і показники ефективності інтелектуальної діяльності працівників підприємства.

17. Показники ефективності інтелектуальної діяльності у підрозділах підприємства.

18. Стратегії розвитку інтелектуального капіталу підприємства та їх характеристика.

19. Стратегія взаємодії людського, соціального, структурного та споживчого капіталу підприємства.

20. Система цілей управління інтелектуальним капіталом.

21. Напрямки розвитку і розробка заходів щодо удосконалення управління інтелектуальним капіталом підприємства.

22. Методи бальної, експертної оцінки, соціологічного опитування при визначенні напрямів удосконалення управління.

23. Організація пошуку резервів виробництва з метою підвищення ефективності діяльності і конкурентоздатності підприємства.

24. Форми участі працівників у пошуку резервів виробництва. Оцінювання і вибір альтернатив у вирішенні проблем розвитку виробництва.

25. Мета і показники ефективності стратегії розвитку інтелектуального капіталу підприємства.

26. Захист інтелектуального капіталу як складова безпеки підприємства.

2 7 . Поняття безпеки інтелектуального капіталу підприємства.

28. Методи і форми правового захисту інтелектуальної власності.

29. Функції патентно-ліцензійної служби підприємства.

30. Форми і вид власності на інтелектуальний капітал.

31. Міжнародні акти та міжнародні організації в сфері охорони інтелектуальної власності.